

(Ek-2)

Dinleme Becerilerini Geliştirmek için Ana Stratejiler

Ana Stratejiler hangileridir?

Anlatılan stratejiler, koklear implant kullanan çocuğun dinleme becerilerinin ve akabinde konuşma dili becerilerinin daha iyi gelişimini sağlar. Terapistler ve öğretmenler, her derste çeşitli stratejileri modellemelidir. Ayrıca, anne-babaya koçluk yaparak ev ortamında bu stratejileri kullanmaya teşvik etmelidir. Bu da çocuğun yaşamının her alanında dinleme ve konuşma dili kullanmasına yardımcı olur.

HAYATI DUYMAK

Bu strateji, çocuğun uyanık olduğu saatlerde koklear implantın açık ve tam çalışır olduğu anlamına gelir. Çocuğunuzun implantı ile en ideal biçimde duyduğunu bunları yaparak test edebilirsiniz: pillerin dolu olduğunu, tüm parçaların çalışır durumda olduğunu kontrol ederek ve işitmesini fonksiyonel olarak (Örn: Ling sesleri) değerlendirerek.

YAKININDA DURUN

Çocuğunuz ile konuşurken ses işlemcisine yakın olun (30-50 cm). Böylece çocuğunuz sesleri daha anlaşılır ve net duyar. Doğal bir ses tonu ve şiddeti ile konuşmaya özen gösterin.

İŞİTSEL ÜNLEMLER

İşitsel ünlemler, çocuğunuzun dikkatini sesle çekmeye, onu uyarmaya yardımcı olur. Örneğin: "Bak!", "Vay", "A-aa" gibi sözcüklerle. Bu tip kelimeleri vurgulayarak kullandığınızda dinleme yolu ile çocuğunuzun dikkatini "yakalayabilirsiniz", bu da çocuğunuzun beynine dinleyerek yanıt vermeyi öğretir. Çocuğunuz bu ünlemlere yanıt verdiğinde, doğal şekilde konuşmaya devam edebilirsiniz.

KONUŞ, KONUŞ VE KONUŞ

Çocuğunuz ile ne kadar anlamlı konuşarak iletişim kurarsanız, ona dinleme ve konuşma dilini öğrenmesi için o kadar fırsat yaratmış olursunuz. Beraber yaptığınız şeyler üzerinde bol bol konuşun. Paylaştığınız her kelime çocuğunuzun beynini geliştirir!

ÇOCUĞUNUZ İLE AYNI ŞEYİ DÜŞÜNMEK

Çocuğunuzun dikkatini neye verdiğini fark edin ve bunun hakkında konuşun. Bu, yaptığı ya da baktığı bir şey olabilir. Çocuğunuzun düşündükleri hakkında yorum yapın, onun yerine siz bunlar hakkında konuşun ve böylece kendi düşündüklerini dinleme imkanı sağlayın.

SESLİ (AKUSTİK) VURGULAR

Sesli vurgular yapmak, çocuğunuz için konuşma dilini işitsel yönden daha ilginç kılarak daha uzun süreli dikkatli dinlemesini sağlar. Söylediklerinizi şarkı söyler gibi söylemeye çalışın; inişli çıkışlı ses tonu ve farklı ritim kullanın (Örn: "Ali" yerine kalından inceye "Aaaa-liiii" denebilir). Sesli vurguları çocuğa fark ettirmeye çalıştığınız kelimeler ve cümleciklerde kullanabilirsiniz.

ÖNCE DİNLEMEK

Çocuğa bir şeyi ilk söylediğinizde görsel ipucu kullanmadan sadece ses yoluyla sunun (Örn: jest ya da işaret etmeden). Bunu mümkün oldukça çok yapmaya çalışın. Bu, çocuğun mesajı anlamak için sese odaklanmasını artırır ve beynine konuşma dilini dinlemeyi öğretir.

UYARAN GÜRÜLTÜ ORANI – DİNLEME YAPTIĞINIZ ORTAM

Konuşma seslerinin, gürültüden 15-20 dB daha yüksek olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzla aranızdaki mesafe yarılanırsa sesiniz de 6 dB yükselmiş olur. Çevredeki gürültünün farkında olunuz ve mümkünse azaltınız (Örn: Televizyon ve müziğin sesi)

BEKLE, BEKLE VE BİRAZ DAHA BEKLE

Karşılıklı konuşurken duraksadığınızda, çocuğunuz konuşma sırasının kendine geçtiğini anlar. Bu boşluğu siz kendiniz konuşarak doldurmayınız. Bu sessiz anlar, çocuğu kendi istek ve düşüncelerini sesli aktarmaya teşvik eder.

BİLEREK ZOR DURUM YARATMA

Çocuğu iletişime itmek için zor bir durum ya da bir sorun yaratabilirsiniz. Böylece çocuğa, bir sorun olduğunda size söylemeye ya da sizden bunun için yardım istemeye çalışma fırsatı doğacaktır. Örneğin, kavanozun kapağını çok sıkı kapatırsanız, açmak için sizden yardım istemesi gerekecektir.

DOĞRULAMA VE UZATMA

Doğrulama, çocuğunuzun daha uzun ve doğru bir cümle duymasını sağlar. Örn: Çocuğunuz 'Bebe banyo', söylediğinde siz bu ifadeyi düzeltip, 'Evet bebek banyo yapıyor', dediğinizde çocuğunuzun düzgün bir cümle duymasını sağlarsınız. Çocuğunuzun cümlelerini UZATARAK yeni bilgi ve zengin dil girdisi vermiş olursunuz. Örn: 'Bebek banyo yapıyor, çünkü kirlendi'.

DİNLE, SÖYLE - İŞİTSEL GERİ BİLDİRİM DÖNGÜSÜ

Bu stratejide, çocuğunuz bir ses, kelime veya cümle modelini dinlemeye ve hemen kendi başlarına tekrar etmeye teşvik edilir. Kendileri ürettiği sesi, kelimeyi veya cümleyi dinlerken, kendi ürettikleriyle verdiğiniz modeli karşılaştırırlar. Bu, çocuğunuzun beyninin, duydukları model ile kendi ürettikleri sesleri eşleştirmeyi öğrenmesine yardımcı olur. Dinle! Ben söylüyorum, sen söyle.

SESİM DEĞERLİDİR

Çocuğunuz bir ses, kelime veya cümle üretmek için sesini her kullandığında, değer verilmesi ve yanıtlanması gerekir. Bu şekilde, çocuğun konuşma girişimlerine cevap verirken, çevresindekiler ile iletişim kurmak için seslerini kullanmaya devam etmelerine teşvik ederiz. Çocuğunuza üretmeye çalıştığı kelime veya cümlenin, öğrenimini kalıcı hale getirmek için ürettiği kelimeyi doğru bir şekilde modelleyin.

SEÇENEK KULLANIN

Seçenek sunmak, çocuklara anında bir dil modeli sağlar. Onlara kendileri için aldıkları bir kararı söylemelerine fırsat tanır. Örneğin, çocuğunuza “Elma mı yoksa muz mu istiyorsun?” diye sormak, hem önemli 2 anahtar kelimeyi duyurur hem de çocuğa kendini güçlü hissettirecek seçme hakkı tanır.

İŞİTSEL BELLEĞİNİ GÜÇLENDİRİN

İşitsel bellek, kişinin kaç şey duyabildiği (işitsel) ve hatırlayabildiği (bellek) dir. Çocuğunuzun işitsel belleğini oluşturmak, içinde daha fazla bilgi bulunan uzun ifadeleri dinlemelerine ve dikkat etmelerine yardımcı olacaktır. Çocuğunuzun bir şeyi dinlemeye ve hatırlamaya teşvik edin. Yavaş yavaş hatırlaması gereken bilgi sayısını arttırın.

İŞİTEREK EKSİK BİLGİYİ TAMAMLAMAK

İşitsel tamamlama, çocuğunuzun tanıdık bir şarkı, söz veya cümlenin eksik olduğunu dinleyerek tanınması ve tamamlaması için fırsat yaratır. Örneğin, “Mini mini bir kuş...” diye şarkı söylemeye başlarsınız ve çocuğunuzun devamını “donmuştu” diye tamamlamasını bekleyebilirsiniz.

MÜZİK, MÜZİK, MÜZİK

Müzik aktiviteleri (şarkı söyleme, ritim tutma gibi) dinleme ve konuşma gelişimini teşvik eder. Müzik ve şarkı ile ilgili olumlu deneyimler çocuğunuzun beyninin artan miktardaki işitsel uyarılara (ses) dikkatini vermesini sağlar. Şarkılarda duyduğu ses, kelime ve cümlecikleri üretmelerine teşvik eder. Müzik ve şarkılar, çocuğunuzun daha zengin bir kelime hazinesine sahip olmasına ve cümle yapılarını doğru bir şekilde öğrenmesine yardımcı olacaktır.

KİTAPLAR, KİTAPLAR, KİTAPLAR

Okuryazarlık ve okuma gelişimi, çocuğunuzun kitaplarla ilk karşılaştığı andan itibaren başlar. Çocuğunuzla birlikte okumak, çocuğunuzun kelime dağarcığını ve cümleleri yapılandırma becerisini geliştirmeye yardımcı olacak ve onlara metnin anlam sağladığını öğretecektir. Kitap okumak, olumlu etkileşimleri teşvik eder ve çocuğunuza birçok farklı konu hakkında (Örneğin hayvanat bahçesi, park, plaj, yemek, okula gitme veya farklı duygular) öğrenim fırsatları yaratır. 'Öğrenme' odaklı bir etkileşimi teşvik etmek için kitap okuma sırasında her sayfada dört yorum yapın ve çocuğunuza bir soru sorun.